

แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

Guidelines for Student Care Systems using the Digital Era based on Sanghavatthu IV of the School Network Khao Nangnon under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2

¹อมรรัตน์ สังข์ทอง, ²มะลิวัลย์ โยธารักษ์, ³พระครูพิจิตรศุภากร

¹Amornrat Sangthong, ²Maliwan Yotharak, ³Phrakruephichitsupakan

¹⁻³สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

¹⁻³Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus

¹Corresponding author, e-mail: amornrat.momo@gmail.com

Received: February 19, 2026; Revised: March 05, 2026; Accepted: March 10, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล 2) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลตามหลักสังคหวัตถุ 4 และ 3) นำเสนอและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Guide) และสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน มีผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกจำนวน 5 คน โดยการใช้สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย

ผลจากการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน พบว่า แม้สถานศึกษาจะดำเนินการครบทั้ง 5 ด้านตามกรอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่การดำเนินงานยังขาดความเป็นระบบ เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลส่วนใหญ่ยังอยู่ในรูปแบบเอกสาร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลยังไม่เป็นระบบ และไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ การที่ครูมีภาระงานที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้การติดตามนักเรียนขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งการประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกยังขาดความเป็นระบบ ส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการรายบุคคลอย่างเต็มศักยภาพ 2) ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และจัดเก็บข้อมูลเพื่อจำแนก

ความเสี่ยงและวางแผนช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน จัดกิจกรรมผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อติดตามพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหา ใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารและให้คำปรึกษา และการส่งต่อนักเรียน มีการประสานงานผ่านระบบออนไลน์พร้อมทั้งจัดเก็บข้อมูลในฐานข้อมูลกลาง ทั้งนี้ได้บูรณาการกับหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ การใช้วาจาที่สุภาพ การช่วยเหลืออย่างจริงใจ และการปฏิบัติอย่างเสมอภาค ส่งผลให้การดำเนินงานมีความเป็นระบบ โปร่งใส และสอดคล้องกับบริบทในยุคดิจิทัล 3) ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์

คำสำคัญ: ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน; การดำเนินงานในยุคดิจิทัล; สังคหวัตถุ 4

Abstract

This research article aims to study: (1) the current conditions of the implementation of the student support system in the digital era; (2) the guidelines for implementing the student support system in the digital era based on the Four Sangahavatthu Principles; and (3) the presentation and evaluation of the guidelines for implementing the student support system in the digital era based on the Four Sangahavatthu Principles. This study employed a qualitative research methodology. Data were collected using an in-depth interview guide with 15 stakeholders, including 5 key informants, and a focus group discussion with 7 experts. The data were analyzed using inductive analysis.

The research results were as follows: (1) Regarding the current conditions of the implementation of the student support system in the digital era in schools under Educational Network Center 4 (Khao Nang Non), it was found that although the schools implemented all five components of the student support system framework, the operations lacked systematic management. Most data were stored in paper-based formats, and the use of digital technology was neither systematic nor effectively integrated. Teachers' increasing workload affected the continuity of student monitoring. In addition, coordination with parents and external agencies lacked systematic procedures. Consequently, the student support system was not fully aligned with the school context and individual student needs. (2) The guidelines for implementing the student support system in the digital era based on the Four Sangahavatthu Principles consist of five steps: knowing students individually and screening them by utilizing digital technology and cloud computing systems to collect, analyze, and store data for risk classification and appropriate support planning; promoting and developing students through digital platforms to ensure continuous monitoring of their development; preventing and solving problems through online communication and counseling; referring students through online coordination with relevant stakeholders while maintaining a centralized database; and integrating the Four Sangahavatthu Principles kind and polite speech, helpful conduct, and impartial treatment into all operational processes, resulting in systematic, transparent,

and contextually appropriate implementation in the digital era. (3) The results of the presentation and evaluation of the proposed guidelines by experts from Educational Network Center 4 (Khao Nang Non) under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 indicated that the guidelines were appropriate, feasible, and beneficial for practical implementation.

Keywords: Student Support System; Digital-Age Implementation; Four Principles of Sangahavatthu

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัลส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาอย่างรอบด้าน ทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และวิถีชีวิตของผู้เรียน ทำให้สถานศึกษาต้องปรับบทบาทจากการจัดการเรียนรู้เพียงอย่างเดียวไปสู่การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) โดยเฉพาะภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพครอบครัว สุขภาวะทางจิตใจ และความพร้อมทางการเรียนของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) ที่เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีทักษะดิจิทัล และมีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กัน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ตลอดจนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่มุ่งสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาและยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยครอบคลุมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังพบข้อจำกัดด้านการจัดเก็บข้อมูล การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ไม่เป็นระบบ ภาระงานครู และการประสานงานที่ขาดความต่อเนื่อง โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร

โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี แม้มีนโยบายสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการ แต่การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดรูปแบบที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่

ในมิติทางพุทธศาสตร์ หลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา เป็นหลักธรรมที่มุ่งสร้างความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ความเมตตา การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ และความเสมอภาคในสังคม (ปฏิมากร ศิริเตชะ, 2549) ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีมิติด้านคุณธรรมควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน เพื่อพัฒนาแนวทางที่มีความเป็นระบบ สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง และได้รับการประเมินความ

เหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์จากผู้ทรงคุณวุฒิ อันจะเป็นแนวทางในการยกระดับประสิทธิภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลัก สังกัดหลักสูตร 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
3. เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักหลักสูตร 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาใน 3 ลักษณะ คือ ศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ
2. ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล
 - 2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และนำไปตรวจสอบความสอดคล้องของร่างแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการการบริหารการศึกษา นักวิชาการการวิจัย และ ศึกษาพิเศษ การพิจารณา ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป สามารถนำไปใช้ได้ โดยผลการ ประเมินพบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ
 - 2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 15 คน โดยใช้แบบ สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล
 - 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูล มาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบจากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้าง ข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ
3. ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักหลักสูตร 4
 - 3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และพระภิกษุสงฆ์ที่มีคุณวุฒิด้าน การศึกษา

3.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป สามารถนำไปใช้ได้ ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ร่างแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาเรียบเรียงและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. ระยะที่ 3 นำเสนอและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4

4.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย ประธานศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พระภิกษุสงฆ์ที่มีคุณวุฒิ ด้านการศึกษา และนักวิชาการเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษา

4.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะของเครื่องมือ แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบประเมิน การสนทนากลุ่ม แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง ใช้การสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน โดยใช้แบบประเมินสนทนากลุ่ม ประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินการสนทนากลุ่มแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

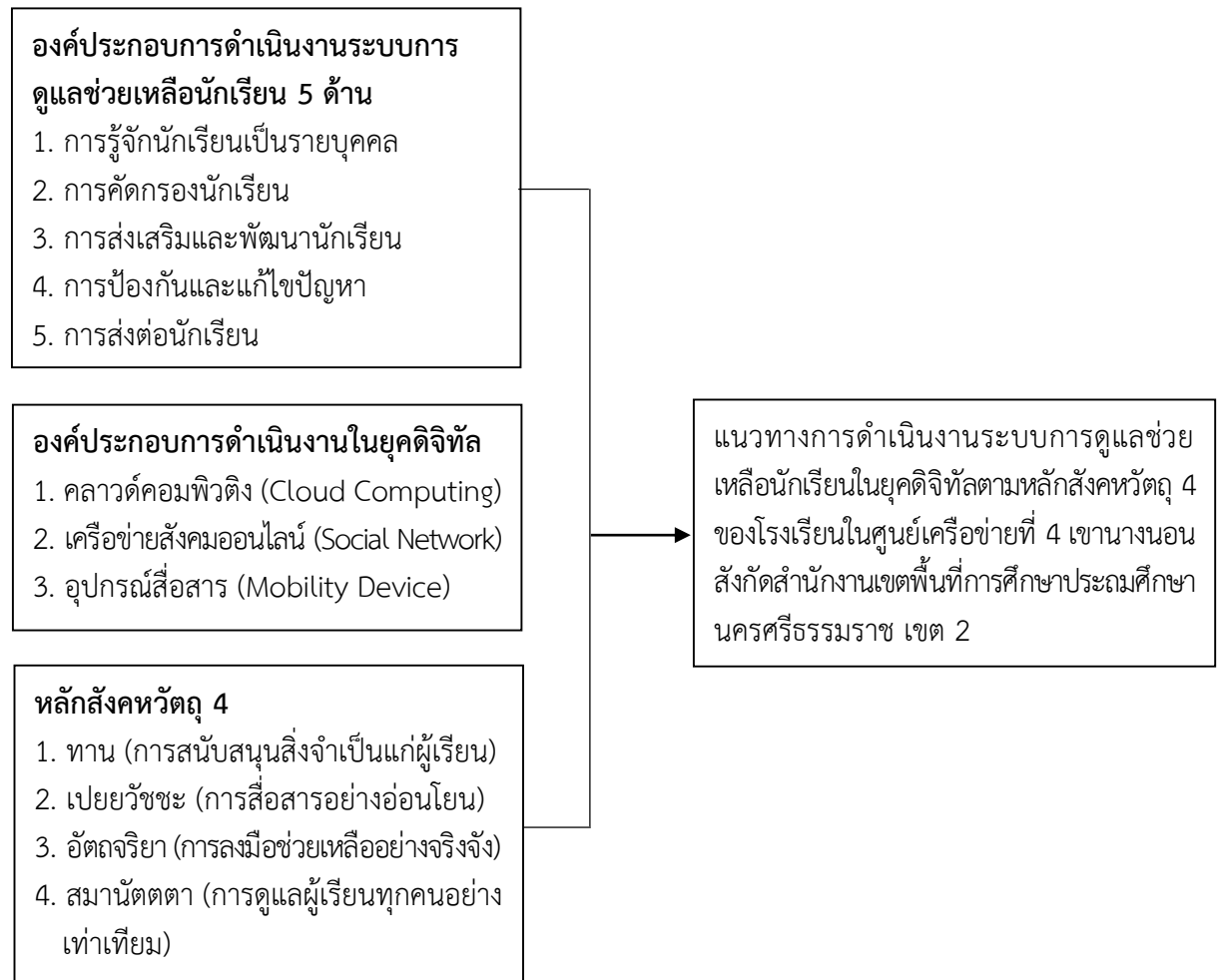
4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มมาเรียบเรียงเป็นแนวทางที่สมบูรณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่องแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย จากการศึกษาองค์ประกอบของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 ด้านของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรอง นักเรียน 3. การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. การส่งต่อ นอกจากนี้ จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการ ได้แก่ เอกชัย กี่สุขพันธ์, สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, แพรพลอย พัฒนะแสง,

ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์ และจิระนันท์ มูลมาตร และคณะ โดยใช้วิธีการสังเคราะห์องค์ประกอบที่มีระดับความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป พบว่า องค์ประกอบการดำเนินงานในยุคดิจิทัลที่มีความสำคัญ ประกอบด้วย 1) คลาวด์คอมพิวติง (Cloud Computing) 2) เครือข่ายสังคมออนไลน์ทางการศึกษา (Social Network) และ 3) อุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ (Mobility Device) โดยยึดหลักกรรมสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย 1. ทาน 2. เปยยวัชชะ 3. อตถจริยา 4. สมานัตตตา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครบทั้ง 5 ด้าน แต่ยังมีข้อจำกัดในเชิงระบบและการใช้เทคโนโลยี ดังนี้ 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูประจำชั้นเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ใช้วิธีพูดคุย สังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม และการเยี่ยมบ้าน มีการบันทึกข้อมูลและประชุมวางแผนช่วยเหลือ อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บข้อมูลยังเป็นเอกสาร ครูมีภาระงานมาก การติดตามไม่ต่อเนื่อง และขาดระบบดิจิทัลที่เป็นมาตรฐาน 2. การคัดกรองนักเรียน มีการคัดกรองตั้งแต่ต้นปีการศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรม ผลการเรียน สุขภาพ และครอบครัว แล้วประชุมจัดกลุ่มตามระดับความเสี่ยง แต่ยังใช้เอกสารเป็นหลัก ทำให้ข้อมูลไม่คล่องตัว

ครูมีการะงานสูง และขาดผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมหรืออารมณ์ 3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กีฬา จิตอาสา และบูรณาการกับชุมชน โดยคำนึงถึงความแตกต่างรายบุคคล แต่ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ภาระงานครู นักเรียนบางส่วนขาดแรงจูงใจ และผู้ปกครองบางส่วนยังไม่เข้าใจแนวทางพัฒนา 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา ใช้ครูที่ปรึกษาและกิจกรรมโฮมรูม เป็นกลไกหลัก ประสานผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอก และตั้งคณะกรรมการดูแลรายกรณี อย่างไรก็ตาม ครูบางส่วนยังขาดทักษะสังเกตพฤติกรรมเสี่ยง ข้อมูลไม่ต่อเนื่องเมื่อเปลี่ยนระดับชั้น ภาระงานสูง และการสนับสนุนภายนอกยังไม่เพียงพอ 5. การส่งต่อนักเรียน มีการประสานงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม แต่ยังมีข้อจำกัดด้านเวลา บุคลากร ความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน และขาดฐานข้อมูลกลาง ทำให้บางกรณีขาดความต่อเนื่อง โดยสรุปแม้โรงเรียนจะดำเนินงานครบทุกด้านตามกรอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ยังคงขาดการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบฐานข้อมูลที่เป็นเอกภาพ ส่งผลให้การติดตามและช่วยเหลือนักเรียนยังไม่ต่อเนื่องและไม่เต็มประสิทธิภาพในบริบทยุคดิจิทัล

2. ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลผู้บริหารกำหนดนโยบายและสนับสนุนทรัพยากร (ทุน) ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลในการรวบรวม วิเคราะห์ และจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปวางแผนช่วยเหลือรายบุคคล โดยสื่อสารด้วยความสุภาพอ่อนโยน (เปยยวัชชะ) ช่วยเหลือด้วยความจริงใจ (อรรถจริยา) และปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างเสมอภาค (สมานัตตตา) พร้อมคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ส่งผลให้การดูแลมีความเป็นระบบ โปร่งใส และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ตรงจุด 2. การคัดกรองนักเรียน มีการวางแผนร่วมกันผ่านระบบออนไลน์ ใช้ คลาวด์คอมพิวเตอร์ (Cloud Computing) จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจำแนกนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม และประเมินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารจะสนับสนุนทรัพยากร (ทุน) ครูจะสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ (เปยยวัชชะ) เปิดโอกาสให้เข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าเทียม (สมานัตตตา) และใช้ผลการคัดกรองวางแผนช่วยเหลือทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทำให้กระบวนการมีมาตรฐานและตรวจสอบได้ 3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนวางแผนและจัดกิจกรรมผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยออกแบบกิจกรรมตามข้อมูลผู้เรียน เน้นให้คำปรึกษาและกำลังใจ (ทุน) มีการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง (อรรถจริยา) มีการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์อย่างสุภาพ (เปยยวัชชะ) และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (สมานัตตตา) ส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนเกิดความยั่งยืน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนผ่านระบบออนไลน์ สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น (ทุน) ใช้สื่อดิจิทัลในการให้คำปรึกษาและติดตามข้อมูลผ่านระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ (Cloud Computing) สะท้อนการช่วยเหลืออย่างจริงจัง (อรรถจริยา) พร้อมสื่อสารด้วยถ้อยคำที่สุภาพและจริงใจ (เปยยวัชชะ) และจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบเดียวกันเพื่อให้เข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม (สมานัตตตา) ทำให้การช่วยเหลือมีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ 5. การส่งต่อนักเรียน มีการวางแผนและประสานงานผ่านช่องทางออนไลน์อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสนับสนุนทรัพยากร (ทุน) ครูจะสื่อสารและประสานงานด้วยความสุภาพ (เปยยวัชชะ) ช่วยเหลือและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง (อรรถจริยา) และดำเนินงานด้วยความเสมอภาค (สมานัตตตา) โดยใช้คลาวด์คอมพิวเตอร์ (Cloud Computing) จัดเก็บข้อมูลเป็นฐานข้อมูลกลาง ส่งผลให้การส่งต่อนักเรียนมีความโปร่งใสและยั่งยืน

3. ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านครอบคลุม 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ และอุปกรณ์สื่อสาร เพื่อสนับสนุนการจัดเก็บ วิเคราะห์ และสื่อสารข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และตรวจสอบได้ การดำเนินงานทุกด้านยึดหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นกรอบแนวทาง ได้แก่ ทาน (การสนับสนุนทรัพยากร) เปยยวัชชะ (การสื่อสารด้วยถ้อยคำสุภาพสร้างสรรค์) อตถจริยา (การลงมือช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง) และสมานัตตตา (การปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างเสมอภาค) ส่งผลให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเป็นระบบ โปร่งใส ทันทต่อสถานการณ์ และสอดคล้องกับความต้องการรายบุคคล ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางดังกล่าวด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน พบว่า แนวทางมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมอบหมายให้ครูประจำชั้นเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ใช้วิธีการพูดคุย การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน การใช้แบบสอบถาม และการเยี่ยมบ้านในการรวบรวมข้อมูล มีการบันทึกและปรับปรุงข้อมูลในแฟ้มประวัตินักเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการประชุมเพื่อวางแผนช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังประสบปัญหา ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลส่วนใหญ่ยังอยู่ในรูปแบบเอกสาร ส่งผลให้การติดตามและการแลกเปลี่ยนข้อมูลไม่สะดวก ครูมีภาระงานมากและต้องสอนหลายระดับชั้น ทำให้การติดตามนักเรียนไม่ต่อเนื่อง การประสานข้อมูลระหว่างครูและผู้บริหารยังขาดความเป็นระบบ และยังขาดการใช้เทคโนโลยีหรือแบบฟอร์มมาตรฐานในการจัดการข้อมูลนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การคัดกรองนักเรียน โรงเรียนมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นปีการศึกษา โดยมอบหมายให้ครูประจำชั้นเป็นผู้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านพฤติกรรม ผลการเรียนรู้ สุขภาพ และสภาพครอบครัว ผ่านการใช้แบบสอบถาม และการสังเกตพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกันในที่ประชุมครูเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความเสี่ยงและวางแผนการช่วยเหลือรายบุคคล อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังประสบปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ การคัดกรองส่วนใหญ่ยังอยู่ในรูปแบบเอกสาร ทำให้การจัดเก็บและการแลกเปลี่ยนข้อมูลขาดความคล่องตัว ครูมีภาระงานจำนวนมากส่งผลให้การติดตามนักเรียนไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งยังขาดบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในการประเมินพฤติกรรมและอารมณ์ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน โรงเรียนมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน โดยมุ่งสร้างแรงจูงใจและคุณค่าในตนเอง ผ่านกิจกรรมชุมนุมและโครงการพัฒนาทักษะชีวิต ควบคู่กับการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมด้วยการบูรณาการ กิจกรรมด้านกีฬา จิตอาสา และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและการดูแลด้านจิตใจของ นักเรียน อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานดังกล่าวยังประสบปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ภาระงานของครูที่ มากทำให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนรายบุคคลได้อย่างทั่วถึง การขาดงบประมาณและทรัพยากรในการจัด กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง นักเรียนบางส่วนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้และการเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึง ผู้ปกครองบางส่วนยังขาดความเข้าใจต่อแนวทางการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ของโรงเรียน 4) การป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน สถานศึกษามีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการป้องกันก่อนเกิดปัญหาผ่านการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ใช้ครูที่ปรึกษาและกิจกรรมโฮมรูมเป็นกลไกหลักในการติดตาม พฤติกรรม พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอก รวมถึงการจัดตั้ง คณะทำงานเฉพาะเพื่อดูแลนักเรียนรายกรณี ส่งผลให้การช่วยเหลือมีความรวดเร็วและตรงประเด็น อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังประสบปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ครูที่ปรึกษาขาดทักษะในการสังเกต พฤติกรรมเสี่ยงในระยะเริ่มต้น ข้อมูลนักเรียนขาดความต่อเนื่องเมื่อเปลี่ยนระดับชั้น ผู้ปกครองบางส่วน ไม่ยอมรับปัญหาของบุตรหลาน ภาระงานของครูที่มากเกินไปติดตามนักเรียนได้ไม่ใกล้ชิด และการ สนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกยังไม่เพียงพอ ส่งผลให้การช่วยเหลือนักเรียนบางกรณีขาดประสิทธิภาพ และเกิดความล่าช้า 5) การส่งต่อนักเรียน จากการศึกษาค้นคว้า โรงเรียนมีการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยใช้กระบวนการคัดกรอง การประเมิน และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และผู้ปกครองมี บทบาทสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียนรายกรณี พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการสื่อสารและการดูแลด้าน จิตใจของนักเรียนเพื่อให้การส่งต่อเป็นไปอย่างราบรื่นและเกิดประสิทธิผล อย่างไรก็ตาม การดำเนินงาน ยังประสบปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ข้อจำกัด ด้านบุคลากรและเวลา กระบวนการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่ล่าช้า และการขาดระบบข้อมูล ที่เป็นเอกภาพ ส่งผลให้การส่งต่อนักเรียนบางรายขาดความต่อเนื่องและประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะสถานศึกษายังขาดระบบสารสนเทศดิจิทัลกลางที่ใช้ในการจัดเก็บ ติดตาม และแลกเปลี่ยนข้อมูล นักเรียนอย่างเป็นระบบ ขาดการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับภาระงานของครูที่มีจำนวนมากและข้อจำกัดด้าน งบประมาณ บุคลากร และความร่วมมือจากผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอก ส่งผลให้การดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดความเชื่อมโยงและความต่อเนื่องในทุกขั้นตอน การติดตาม ช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคลไม่ทั่วถึง การส่งต่อข้อมูลระหว่างผู้เกี่ยวข้องไม่คล่องตัว และประสิทธิภาพใน การช่วยเหลือนักเรียนยังไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของนักเรียนในยุคดิจิทัลได้ อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพการ พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการส่งต่อ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของการ พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้าน

อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 3 การส่งเสริมนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และ ลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อสอดคล้องกับแพรวพลอย พัฒนาแสง (2565) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ สอดคล้องกับ เทียนชัย เจริญสุข (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเรียงด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ได้มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook และ Line เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารหรือประชาสัมพันธ์เมื่อมีกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ประชุมและวางแผนการป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน ใช้ในการติดต่อประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ป้องกันและแก้ไข ปัญหา นักเรียน และส่งรายงานผลการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้อง

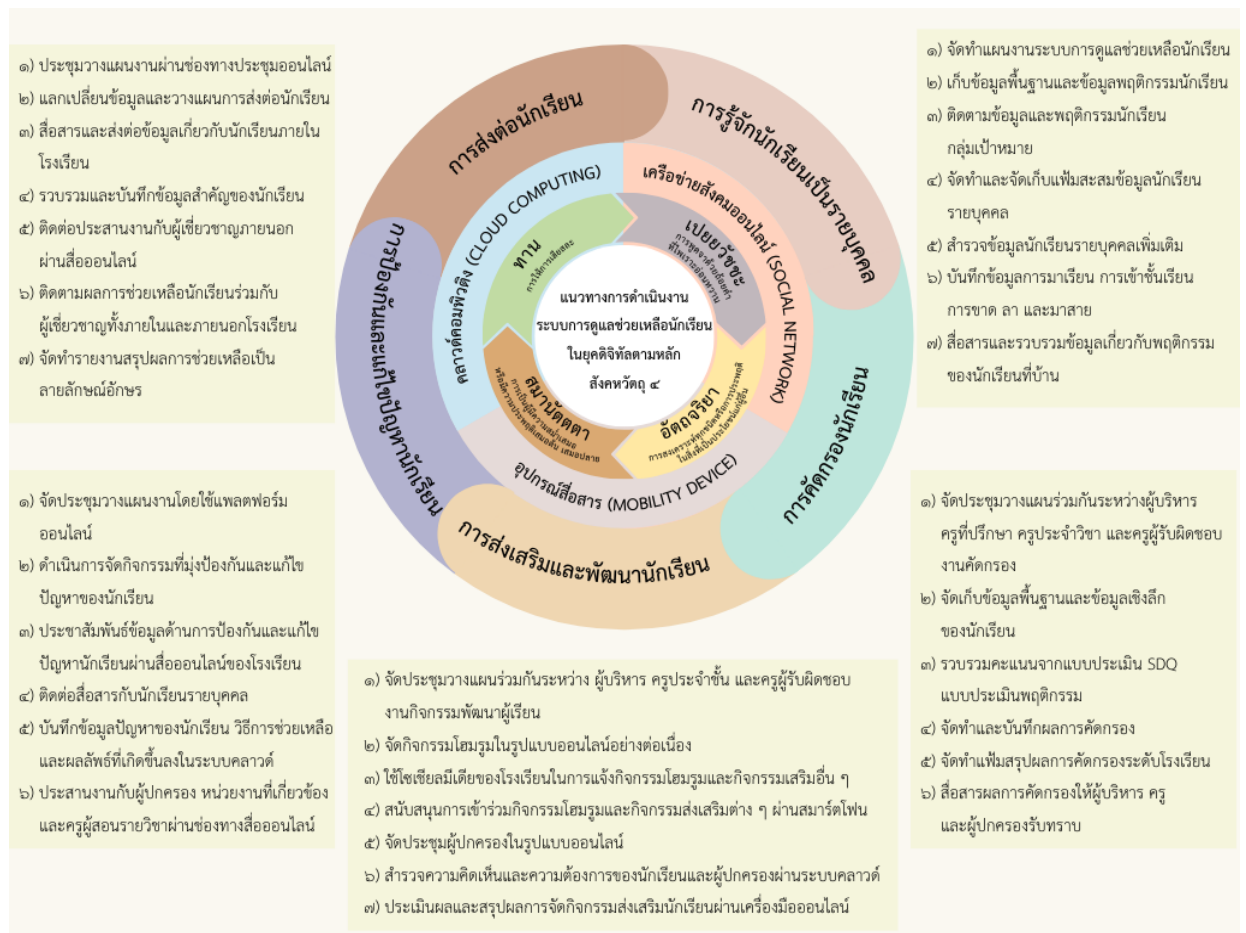
การนำเสนอและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ของแนวทาง 4) แนวทางการดำเนินงาน และ 5) การติดตามและประเมินผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินงานดังกล่าวครอบคลุมกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน โดยบูรณาการการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ (Cloud Computing) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) และอุปกรณ์สื่อสาร (Mobility Device) เพื่อสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูล การสื่อสาร และการติดตามช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และตรวจสอบได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานที่ยึดหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน เปยยวัชชะ อตถจริยา และสมานัตตดา เป็นกรอบคุณค่าในการบริหารและปฏิบัติงาน ช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเอื้ออาทร เป็นระบบ โปร่งใส และเสมอภาค ส่งผลให้การใช้เทคโนโลยีมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มานพ บุญสมพงษ์ (2550)

ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่จังหวัดตราด พบว่า การประสานความร่วมมือระหว่างครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมโฮมรูม และการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งสอดคล้องกับ สุมาลี ทองงาม (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโคกนอน สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรูปแบบการมีส่วนร่วม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการชัดเจน และดำเนินงานตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน ส่งผลให้การดำเนินงานมีความเป็นระบบและตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ศตวรรษ ฤกษ์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า มีการเสนอให้การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ควรมีการวางแผน แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และมีหลักฐานตรวจสอบได้ รวมทั้งสอดคล้องกับ ญัฏฐวิภา คำปิ่นศรี (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า การที่จะนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ต้องคำนึงถึงบริบท ความพร้อม และข้อจำกัดของสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ปริมาภรณ์ สนธิ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางสังคม ลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 พบว่า การดำเนินงานตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน อย่างเป็นระบบ ช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้

แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีการศึกษาเรื่อง กระบวนการดำเนินงานประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาและครูประจำชั้นเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงาน พร้อมประสานความร่วมมือกับผู้บริหาร ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานในยุคดิจิทัล อาศัยเทคโนโลยีสำคัญ ได้แก่ 1) คลาวด์คอมพิวติง (Cloud Computing) 2) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) 3) อุปกรณ์สื่อสาร (Mobility Device) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว และความต่อเนื่องของข้อมูล ทั้งนี้ การดำเนินงานยึดหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นกรอบคุณธรรมในการบริหารและปฏิบัติงาน ได้แก่ 1) ทาน: การสนับสนุนทรัพยากรและโอกาสอย่างเหมาะสม 2) เปยยวัชชะ: การสื่อสารด้วยถ้อยคำสุภาพ สร้างสรรค์ 3) อตถจริยา: การลงมือช่วยเหลืออย่างจริงจังและต่อเนื่อง 4) สมานัตตตา: การปฏิบัติอย่างเสมอภาคและสม่ำเสมอ สรุปได้ว่า แนวทางดังกล่าวเป็นการบูรณาการ “ระบบงานดิจิทัล” ควบคู่กับ “หลักธรรมทางพุทธศาสนา” ทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเป็นระบบ ทันสมัย โปร่งใส และคำนึงถึงความเสมอภาค สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างรอบด้านและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ของการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ควรกำหนดนโยบายและกรอบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลให้เป็นระบบเดียวกันทั้งเขตพื้นที่ โดยสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน งบประมาณ และทรัพยากร พร้อมพัฒนาระบบข้อมูลและกลไกการช่วยเหลือและส่งต่อที่ชัดเจน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความต่อเนื่องและลดความเหลื่อมล้ำระหว่างสถานศึกษา

2) ศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 4 เขานางนอน ควรทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างสถานศึกษาในเครือข่าย โดยส่งเสริมการใช้ระบบข้อมูลและเครื่องมือดิจิทัลร่วมกัน แลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี และพัฒนากระบวนการช่วยเหลือและส่งต่อ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างเชื่อมโยงและมีประสิทธิภาพ

3) สถานศึกษาควรกำหนดแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลอย่างชัดเจน โดยใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลในการป้องกัน แก้ไข และติดตามปัญหาอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและปลอดภัย พร้อมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดผลในทางปฏิบัติและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) สถานศึกษาควรนำแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไปปรับใช้เป็นกรอบการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการหลักทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา เข้ากับทุกขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างทั่วถึงเป็นธรรม และสอดคล้องกับบริบทของยุคดิจิทัล

2) สถานศึกษาควรพัฒนาระบบสารสนเทศดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำผลวิจัยไปใช้ในการจัดทำหรือปรับปรุงระบบฐานข้อมูลนักเรียนที่เป็นเอกภาพ สามารถใช้ร่วมกันระหว่างครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง ลดภาระงานเอกสาร และเอื้อต่อการติดตาม ช่วยเหลือ และส่งต่อนักเรียนได้อย่างต่อเนื่องและทันต่อสถานการณ์

3) ควรนำผลวิจัยไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดให้มีการอบรมหรือพัฒนาวิชาชีพที่เน้นทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การคัดกรองและประเมิน พฤติกรรมผู้เรียน ตลอดจนการสื่อสารและการให้คำปรึกษาเชิงสร้างสรรค์ตามหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจ และความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ตามหลักสังคหวัตถุ 4

2) ควรทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

3) ควรทำวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณภาพชีวิตและการปรับตัวของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

ณัฐวิภา คำปันศรี. (2559). สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เทียนชัย เจริญสุข. (2566). การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ปฐุมกร ศิริเดชะ. (2549). ปัจจัยทางสังคม ลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4. *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- แพรวพลอย พัฒนะแสง. (2565). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- มานพ บุญสมพงษ์. (2550). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่จังหวัดตราด. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์. (2564). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ศตวรรษ ฤกษ์ณา. (2564). การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. *วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 1(1): 23-34*.
- สุมาลี ทองงาม. (2555). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโคกนอน สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

